

ČLANOVI BERLINSKOG UGOVORA O CRNOJ GORI

[Berlin, 13. jul 1878]

U ime svemogućeg Boga

Nj. V. Car Njemačke, Nj. V. Car Austro-Ugarske, Predsjednik Republike Francuske, Nj. V. Kraljica Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije, Carica Indije, Nj. V. Kralj Italije, Nj. V. Car Rusije, Nj. V. osmanski Car, u želji da, prema evropskim principima a u skladu sa odredbama Pariskog ugovora od 20. marta 1856. godine, riješe pitanja koja su se pojavila kao posljedica događaja posljednjih godina i rata čiji je kraj označio preliminarni mirovni ugovor iz San Stefana, bili su jednoglasni u mišljenju da bi održavanje Kongresa bilo najbolji način da se postigne sporazum. U tom cilju Njihova Visočanstva i Predsjednik Republike Francuske imenovali su opunomoćenike sa propisano sačinjenim punomoćijima, čija imena slijede, i koji su se, prema predlogu Austrougarskog dvora i na poziv Njemačkog, sastali u Berlinu.

Budući da su postigli međusobni dogovor, ugovorili su sljedeće odredbe:

Član 26.

Nezavisnosti Crne Gore definitivno priznaju Visoka Porta i sve Visoke Strane Ugovornice koje je još nijesu priznale.

Član 27.

Visoke Strane Ugovornice slažu se u pogledu sljedećih uslova: U Crnoj Gori razlika na osnovu religije i vršenja religijskih obreda neće moći biti povod da se iko isključi ili proglasi nesposobnim u pogledu uživanja građanskih i političkih prava, primanja u javnu službu, položaja i počasti ili vršenja raznih zanimanja ili zanata, ma u kom mjestu to bilo. Biće obezbijedena sloboda i vršenje svih vjerskih obreda svim državljanima Crne Gore i strancima; neće se moći činiti nikakve smetnje, bilo u hijerarhijskoj organizaciji raznih crkvenih zajednica bilo u njihovim odnosima sa svojim duhovnim starješinama.

Član 28.

Nove granice Crne Gore određuju se kako slijedi: granična trasa polazi od Ilijinog Brda ka sjeveru za Klobuk, spuštajući se preko Trebišnjice prema Grnčarevu, koje ostaje Hercegovini, zatim koritom ove rijeke jedan kilometar daleko od pritoke Čepelicnice, a odavde ide visovima koji dominiraju Trebišnjicom. Odatle produžuje u pravcu Pilatova, ostavljajući ovo selo Crnoj Gori, zatim se nastavlja u pravcu sjevera, na rastojanju od šest kilometara od drumu Bileće-Korita-Gacko, do prevoja između Somine planine i brda Ćurila; odavde ide prema istoku preko Vratkovića, ostavljajući ovo selo Hercegovini, sve do brda Orlina. Od ove tačke granica ide, ostavljajući Ravno Crnoj Gori, direktno prema sjeveru i sjeveroistoku preko Lebršnika i Volujaka, a zatim najkraćom linijom se spušta na Pivu, koju prelazi i ide u pravcu Tare; prelazeći ovu rijeku produžuje između Crkvice i Nedvina. Od ove tačke ide uz Taru do Mojkovca i približuje se Šiškom jezeru. Od ovog mjesta ide linijom stare granice do sela Šekulara. Odavde granična linija prelazi preko Mokre planine, ostavljajući selo Mokra Crnoj Gori, prelazi kotu 2166, po karti austrougarskog Generalštaba, ide dalje pravom linijom koja dijeli Lim, Drim, i s druge strane Cijevnu. Trasa se zatim nastavlja sadašnjom granicom plemena Kuča – Drekalovića, s jedne strane, i kučke Krajine, kao i plemena Klimenta i Gruda s druge strane. Odatle ide ravnicom Podgorice preko Plavnice ostavljajući Albaniji plemena Klimente, Grude i Hote. Odavde nova granica prelazi preko Jezera pored ostrvca Tophala Gorica, i prelazeći na kopno ide preko sjevernih vrhova između vododjelnica Mraureda¹ i Kalimeda, ostavljajući Mrkojeviće Crnoj Gori, izlazi na Jadransko more, na zaliv Kruči. Na sjeverozapadu demarkaciona linija prolazi između sela Šušanj i Zupci, dodirujući krajnju tačku jugoistoka sadašnje crnogorske granice na Vrsuti planini.

Član 29.

Bar i njegovo zaleđe pripajaju se Crnoj Gori pod sljedećim uslovima: oblasti koje leže na jugu od ove teritorije prema gore naznečnim granicama do Bojane, podrazumijevajući tu i Ulcinj, biće vraćene Turskoj.

Opština Spič, do zapadne granice teritorije koja je naznačena u detaljnom opisu granica, biće priključena Dalmaciji. Crna Gora imaće punu slobodu plovidbe Bojanom. Neće se izgrađivati utvrđenja duž ove rijeke, izuzev onih koja budu potrebna za lokalnu odbranu Skadra, ali koja se neće prostirati više od šest kilometara od toga grada. Crna Gora neće moći da ima ratnih brodova ni ratne pomorske zastave. Luka Bar i sve crnogorske vode biće zatvorene za ratne brodove svih naroda. Utvrđenja koja leže između Jezera i zaleđa na crnogorskoj teritoriji biće porušena: neće se moći podizati nova utvrđenja u toj zoni. Pomorskopolijski i sanitarni nadzor, kako u Baru tako i duž crnogorske obale, vršiće Austro-Ugarska lakim obalskim stražarskim brodovima. Crna Gora će usvojiti pomorsko zakonodavstvo koje je na snazi u Dalmaciji. Sa svoje strane Austro-Ugarska se obavezuje da crnogorskoj trgovačkoj pomorskoj zastavi pruži konzularnu zaštitu. Crna Gora će se sporazumjeti s Austro-Ugarskom o pravu ove izgradnju i održavanje jednog puta i željeznice preko nove crnogorske teritorije. Na ovim putevima biće obezbijedena potpuna sloboda saobraćaja.

Član 30.

Muslimani i drugi koji posjeduju imanja na teritorijama priljučenim Crnoj Gori, a koji bi htjeli da se stalno nastane van Knjaževine, moći će da zadrže svoje nekretnine dajući ih pod zakup ili predajući ih drugim licima na upravu.

Nikome imanje ne može biti eksproprisano osim na zakonit način, radi opšteg interesa i uz prethodnu naknadu. Jednoj tursko-crnogorskoj komisiji otuđivanja, korišćenja i upotrebe za račun uzvišene Porte, stvari koje su svojina države i vjerskih zadužbina (vakufa), kao i pitanja koja se odnose na interese pojedinaca koji su angažovani.

Član 31.

Knjaževina Crna Gora sporazumjeće se neposredno sa osmanskim Portom o imenovanju crnogorskih predstavnika u Carigradu i nekim mjestima Imperije gdje se za tim ukaže potreba. Crnogorci koji putuju i borave u Osmanskoj Imperiji biće podložni otomanskim zakonima i vlastima prema opštim načelima međunarodnog prava i utvrđenim običajima koji se odnose na Crnogorce.

Član 32.

Crnogorska vojska je dužna da najkasnije u roku od 20 dana od dana izmjene ratifikacija ovog ugovora napusti teritorije koje je zaposjela Knjaževina. Turska vojska će u istom roku napustiti teritorije koje su ovim ugovorom pripale Crnoj Gori. Ovim trupama se daje još 15 dana roka da za to vrijeme napuste utvrđenja, izvuku hranu i materijal i da sastave inventar oružja i predmeta koje ne mogu odmah prenijeti.

Član 33.

Pošto Crna Gora treba da primi na sebe jedan dio osmanskog javnog duga za nove teritorije koje su joj dodijeljene mirovnim ugovorom, predstavnici Sila u Carigradu utvrdiće visinu tog dijela u saglasnosti sa visokom Portom na pravilnoj osnovi. (...)

Član 63.

Pariski ugovor od 13. marta 1856. kao i Londonski ugovor od 13. marta 1871. ostaju na snazi u svim odredbama koje nijesu ukinute ili izmijenjene prethodnim odredbama.

Član 64.

Ovaj ugovor će biti ratifikovan, a ratifikacije će se razmijeniti u Berlinu najkasnije za tri nedjelje, ili ako bude moguće ranije.

U potvrdu čega ovlašćeni opunomoćenici su potpisali Ugovor i stavili svoje pečate sa grbom.

Sačinjeno u Berlinu 13. jula 1878.